

Ammatillisen koulutuksen sanastoa helpolla kielellä

OPPIMATERIAALI SELKOKIELELLÄ

Tekijä: Minna Kröpi & työryhmä, selkomukautus Tuija Takala

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sisällys

1. Aluksi: Opiskelijalle ja opettajalle.....	2
2. Sanat	3
Lähteet.....	35

1. Aluksi: Opiskelijalle ja opettajalle

Ammatillisessa koulutuksessa on paljon sanoja, jotka liittyvät vain ammattiin opiskeluun.

Tässä materiaalissa on tärkeimpiä sanoja. Ne on selitetty helpolla kielellä. Sanat ovat aakkosjärjestyksessä.

Sanaston kokoamiseen osallistui ammatillisia opettajia, S2-opettajia ja erityisopettajia.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

2. Sanat

Sanat ovat aakkosjärjestyksessä.

SANA, TERMI, KÄSITE	SELITYS
Aiempi osaaminen	<p>Tiedot ja taidot, jotka jo osaat. Asiat, joita sinä osaat jo tehdä.</p> <p>Sinulla on todistuksia tai näytät, mitä jo osaat.</p>
Ammatillinen oppilaitos, ammattikoulu, ammattiopisto, ”amis”	<p>Oppilaitos eli ammattikoulu, jossa opetetaan ja koulutetaan opiskelijoita ammattiin.</p> <p>Tarkoittaa usein samaa kuin koulu.</p>
Ammatillinen perustutkinto	<p>Ammatillinen perustutkinto on ammattikoulun tutkinto.</p> <p>Ammatillinen koulutus aloitetaan yleensä perustutkinnosta. Opiskelet ammatillisessa perustutkinnossa ammatin tärkeimmät asiat.</p> <p>Perustutkinto sopii sinulle, kun</p> <ul style="list-style-type: none">• sinulla ei ole ammattia• sinulla ei ole työkokemusta työstä, jota haluat tehdä.

	<p>Perustutkintoja on eri aloille, esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja • rakennusalan perustutkinto, talonrakentaja ja niin edelleen eri alojen perustutkintoja. <p>Perustutkinto on 180 osaamispistettä (osp).</p> <p>Sinulla on ammatillinen perustutkinto, kun olet tehnyt kaikki opinnot ja saat siitä todistuksen.</p> <p>Osp = osaamispiste kertoo, kuinka paljon opiskelet tutkinnossa.</p> <p>Katso: perustutkinto. Katso: tutkinto. Katso: ammatilliset tutkinnon osat, tutkinnon osat.</p>
<p>Ammatilliset tutkinnon osat</p>	<p>Perustutkinnossa on ammatillisia ja yhteisiä tutkinnon osia.</p> <p>Suuri osa on ammatillisia tutkinnon osia: 145 osp.</p> <p>Opiskelet ammatin asioita, tietoja ja taitoja ammatillisissa tutkinnon osissa. Tarvitset niitä työssä.</p> <p>Lue ammatilliset tutkinnon osat <u>tutkinnon perusteista</u>.</p>

	<p>Katso: osp.</p> <p>Katso: tutkinnon osat.</p> <p>Katso: tutkinnon perusteet.</p>
Ammattitutkinto (at)	<p>Ammattitutkinto on ammattikoulun tutkinto.</p> <p>Se sopii ihmisille, joilla on työkokemusta omalta alalta ainakin 3 vuotta.</p> <p>Ammattitutkinto lisää, vahvistaa ja syventää osaamista.</p> <p>Se on lisäkoulutus, josta saa lisäpätevyyden.</p> <p>Esimerkit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähihoitaja on ensin tehnyt ammatillisen perustutkinnon Sen jälkeen hän voi opiskella jalkojenhoitajan ammattitutkinnon. • Talonrakentaja voi perustutkinnon jälkeen opiskella betonituotteiden valmistuksen ammattitutkinnon. <p>Ammattitutkinnon voi tehdä koulutussopimuksella tai oppisopimuksella.</p> <p>Ammattitutkinnossa ei ole YTO-opintoja.</p> <p>Katso: koulutussopimus Katso: oppisopimus</p>
Ammattitaitovaatimukset	<p>Ammatti = Se ammatti, jota sinä nyt opiskelet.</p>

	<p>Taito = Osaat asian, kun olet opiskellut ja harjoitellut. Tarvitset ammatissa monia taitoja.</p> <p>Vaativuus = Sinun täytyy osata.</p> <p>Ammattitaitovaatimukset ovat asioita, jotka sinun täytyy osata tässä ammatissa. Jokaisessa ammattillisessa perustutkinnossa ja niiden ammattillisissa tutkinnon osissa on omat, erilaiset ammattitaitovaatimukset.</p> <p>Katso: tutkinnon perusteet. Katso: ammatillinen perustutkinto. Katso: tutkinnon osa</p>
Asenne	<p>Asenne tarkoittaa sitä, miten sinä ajattelet ja tunnet asioista. Asenne voi olla positiivinen tai negatiivinen.</p> <p>Esimerkiksi sinulla on positiivinen asenne, kun ajattelet, että asiat menevät hyvin. Olet silloin myönteinen.</p> <p>Sinulla on negatiivinen asenne, kun ajattelet, että asiat menevät huonosti. Olet silloin kielteinen.</p> <p>Asenne vaikuttaa siihen,</p>

	<p>miten ihminen käyttäytyy.</p> <p>Ole ahkera ja ystävällinen työpaikalla. Se voi vaikuttaa, että saat sieltä työtä opiskelun jälkeen.</p>
<p>Arviointi, näytön arviointi</p>	<p>Arviointi on sitä, kun opettaja selvittää, miten hyvin osaat jonkun asian.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ammatillisissa tutkinnon osissa suoritat työssä näytön eli teet näytön alusta loppuun. Opettaja ja työpaikan ohjaaja arvioivat, mitä sinä osaat. He mittaavat ja arvioivat sinun taitojasi ammatissa eli ammattitaitoasi. • Yhteisissä tutkinnon osissa YTO-opettajat arvioivat osaamisen: teet esimerkiksi tehtäviä, kokeen tai näytät osaamista työpaikalla. <p>Arviointikriteerit kertovat, mitä sinun täytyy osata. Saat arvosanan eli suorituksen arviointikriteerien perusteella.</p> <p>Arvosana eli suoritus voi olla numero tai muu merkintä.</p> <p>Ammatillisessa koulutuksessa</p>

	<p>arvosanat ovat 1–5.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paras arvosana on 5. Se tarkoittaa kiitettävää. • Arvosana 3–4 on hyvä. • Arvosana 1–2 on tyydyttävä. <p>Voit tehdä näytön uudestaan, jos saat näytöstä hylätyn arvosanan.</p> <p>Muut merkinnät ovat erilaisia eri kouluissa, esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • S: Olet saavuttanut tavoitteet. • SK: Suoritus on kesken. <p>Katso: näyttö. Katso: osaamisen arviointi.</p>
Arviointikriteeri	<p>Arviointikriteerit kertovat, mitä sinun täytyy osata.</p> <p>Opettaja vertaa sinun osaamistasi arviointikriteereihin. Sen jälkeen saat arvioinnin eli suorituksen. Opettaja kirjoittaa numeron Wilmaan tai muuhun koulusi sähköiseen järjestelmään.</p> <p>Arvioinnissa teet esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • näytön • kokeen • testin • tehtävän.

	<p>Arviointikriteerit ovat samat kaikissa Suomen ammattikouluissa.</p> <p>Katso: arviointi.</p>
Erikoisammattitutkinto	<p>Erikoisammattitutkinto on ammattikoulun tutkinto.</p> <p>Se sopii sinulle, kun sinulla on paljon työkokemusta ja osaamista.</p> <p>Saat saa lisää tietoja ja taitoja ammattiin, Sinun täytyy osata ammatin vaikeimmat työt.</p> <p>Esimerkit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähihoitaja voi opiskella vanhustyön erikoisammattitutkinnon. • Talonrakentaja voi opiskella työmaapäällikön erikoisammattitutkinnon. <p>Erikoisammattitutkinnon voi tehdä koulutussopimuksella tai oppisopimuksella.</p> <p>Erikoisammattitutkinnossa ei ole YTO-opintoja.</p> <p>Katso: koulutussopimus Katso: oppisopimus</p>
Erityinen tuki	<p>Opettajat ja erityisopettaja arvioivat, tarvitsetko erityistä tukea.</p> <p>Saat erityistä tukea silloin, kun sinulle tehdään virallinen</p>

	<p>erityisen tuen päätös.</p> <p>Erityinen tuki tarkoittaa, että sinä saat enemmän apua opettajilta ja muilta koulun työntekijöiltä.</p>
Erityisopettaja	Erityisopettaja auttaa sinua tehtävissä ja opiskelussa, kun sinulla on oppimisen vaikeuksia.
Henkilökohtaistaminen	<p>Henkilökohtaistaminen tarkoittaa, että asia on jokaiselle oma ja erilainen, henkilökohtainen.</p> <p>Opinnot henkilökohtaistetaan. Silloin teet opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa suunnitelman, miten sinä opit tiedot ja taidot. Suunnitelman lyhyenne on HOKS.</p> <p>Suunnitelmassa on asioita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mitä sinä opiskelet • miten sinä opit parhaiten. <p>Siksi sinun suunnitelmasi voi olla erilainen kuin muiden opiskelijoiden.</p> <p>Katso: HOKS</p>
HOKS	<p>HOKS on suunnitelma sinun opiskelustasi. Se voi olla erilainen kuin muiden opiskelijoiden suunnitelma.</p>

HOKS-lyhenne tarkoittaa

henkilökohtaista

osaamisen

kehittämissuunnitelmaa:

- **Henkilökohtainen** = sinun omasi
- **Osaaminen** = tiedot ja taidot, joita sinulla jo on
- **Kehittäminen** = tiedot ja taidot, joita tarvitset lisää
- **Suunnitelma** = mitä opiskelet, miten opiskelet ja kuinka kauan opiskelu vie aikaa.

Oma opettaja tai opinto-ohjaaja sopii sinun kanssasi HOKS-keskustelun.

Silloin suunnittelette yhdessä tutkinnon osien opiskelun eli HOKSin.

Opettaja kirjoittaa HOKSin Wilmaan:

- Mitä ja milloin opiskelet?
- Mitä sinun täytyy oppia?

Lue Wilmasta HOKS

eli opiskelusi suunnitelma.

Näet HOKSista,

mitä sinun täytyy opiskella,

että saat tutkinnon valmiiksi.

Huomaa: koulussasi voi olla **jokin muu sähköinen järjestelmä kuin Wilma.**

HOKS on aina koulusi

sähköisessä järjestelmässä.

<p>Itsearviointi</p>	<p>Itsearviointi tarkoittaa, että ajattelet ja arvioit itse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitä osaat hyvin? • Mitä sinun täytyy oppia lisää? <p>Lue tutkinnon perusteita, kun teet itsearvioinnin.</p> <p>Näet niistä ammatin vaatimukset ja osaamisen tavoitteet.</p> <p>Näet myös, mitä sinun täytyy vielä oppia ja harjoitella lisää.</p> <p>Katso: tutkinnon perusteet.</p>
<p>Koulutussopimus</p>	<p>Koulutussopimuksen aikana teet työtä työpaikalla.</p> <p>Se on osa opiskelua.</p> <p>Et saa työstä palkkaa.</p> <p>Oppilaitos ja työpaikka tekevät koulutussopimuksen.</p> <p>Katso myös: oppisopimus.</p>
<p>Lähtötaso</p>	<p>Lähtötaso tarkoittaa osaamista, joka sinulla on aluksi, kun opiskelija opinnot alkavat.</p> <p>Teet opiskelun alussa testin.</p> <p>Testi kertoo, miten osaat lukea, kirjoittaa ja laskea.</p>

	<p>Testi kertoo myös, tarvitsetko apua esimerkiksi suomen kielessä tai matematiikassa.</p>
<p>Näyttö eli osaamisen osoittaminen</p>	<p>Opettaja varmistaa, että olet oppinut tutkinnon osan tietoja ja taitoja. Sen jälkeen sovit opettajan ja työpaikan kanssa, että teet näytön.</p> <p>Näytössä näytät, mitä osaat ammatillisessa tutkinnon osassa.</p> <p>Tutkinnon osa arvioidaan eli saat arvosanan, numeron.</p> <p>Teet näytön yleensä työpaikalla. Teet näytössä työtä ja oikeita työtehtäviä, joita olet ensin opetellut ja harjoitellut työpaikalla. Näyttö voi kestää monta päivää.</p> <p>Osaamisen osoittaminen = Näytät, että osaat tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset.</p> <p>Näytön suorittaminen, suorittaa näyttö = Teet näytön alusta loppuun.</p> <p>Katso: arviointi.</p>
Näyttösuunnitelma	Sinun täytyy suunnitella näyttö

	<p>ennen kuin teet eli suoritat näytön.</p> <p>Tee näytön suunnitelma yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa, kun osaat työn ja työn tehtävät.</p> <p>Myös opettaja auttaa, kun teet suunnitelmaa.</p> <p>Näyttösuunnitelmassa on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitä asioita teet näytössä? • Mitä osaamista näytät näytössä? <p>Kirjoita tai kerro valmis suunnitelma opettajalle.</p>
Ohjaus	<p>Ohjaus tarkoittaa apua, neuvoja ja tukea. Ohjaus auttaa, että etenet opinnoissa.</p> <p>Saat ohjausta esimerkiksi opettajalta tai opinto-ohjaajalta (opo). Työpaikalla saat ohjausta työpaikkaohjaajalta.</p> <p>Ohjaukseen kuuluu palaute. Ohjaaja kertoo,</p> <ul style="list-style-type: none"> • mitä sinä jo osaat • missä sinä olet jo hyvä • mitä sinun pitää harjoitella lisää. <p>Palaute on tärkeää oppimisessa: kuuntele sitä.</p> <p>Katso: palaute.</p>

Opinto-ohjaaja, opo	<p>Opinto-ohjaaja eli opo auttaa sinua. Voit jutella opon kanssa kaikista asioista, jotka liittyvät opiskeluun.</p> <p>Opo ohjaa, esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelette yhdessä opintojasi. • Opo auttaa, kun valitset opintoja. • Keskustelette, mitä haluat opiskella lisää. • Mietitte, mitä haluat tehdä tulevaisuudessa.
Opintopolku	<p>Opintopolku on suunnitelma, miten opintosi etenevät.</p> <p>Teet suunnitelman opettajan tai opon kanssa HOKS-keskustelussa.</p> <p>Jokaisella opiskelijalla on oma opintopolku eli opintojen suunnitelma.</p> <p>Esimerkiksi opiskelija opiskelee paljon koulussa, mutta joku toinen opiskelee paljon työpaikalla.</p> <p>Katso: HOKS.</p>
Opiskelusuunnitelma, opintosuunnitelma	<p>Teet opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa suunnitelman opiskelusta eli HOKSin.</p> <p>Katso: HOKS.</p>
Oppilaitos	Oppilaitoksessa opetetaan

	<p>ja koulutetaan opiskelijoita.</p> <p>Oppilaitos tarkoittaa usein samaa kuin koulu.</p> <p>Monen oppilaitoksen nimessä on sana ”opisto”.</p> <p>Ammatillinen oppilaitos = ammattiopisto = ammattikoulu.</p>
Oppisopimus	<p>Oppisopimus tarkoittaa, että opiskelet ammatin työpaikalla. Saat työstä palkkaa.</p> <p>Sinun täytyy löytää itse työpaikka. Sitten oppilaitos, työpaikka ja sinä teette oppisopimuksen.</p> <p>Katso myös: koulutussopimus</p>
Osaamisala	<p>Joissain ammatillisissa perustutkinnoissa on osaamisaloja.</p> <p>Osaamisala tarkoittaa tutkinnon osia, joissa lisäät ja syvennät oman alan osaamista.</p> <p>Sinä valitset osaamisalan opintojen aikana. Opettaja kertoo sinulle tästä lisää.</p>
Osaaminen	<p>Osaaminen on tietoja, taitoja ja opintoja, joita sinulla jo on.</p> <p>Osaaminen = asiat, tiedot ja taidot,</p>

	jotka jo osaat.
Osaamisen hankkiminen	<p>Opiskelu on osaamisen hankkimista. Silloin opiskelet ja harjoittelet lisää tietoja ja taitoja.</p> <p>Osaamisen hankkiminen = Hankit osaamista eli opiskelet ja harjoittelet tietoja ja taitoja.</p> <p>Hankit osaamista koulussa ja työpaikalla.</p> <p>Katso: työpaikalla oppiminen (TEO).</p>
Osaamisen osoittaminen	<p>Ammatillisissa tutkinnon osissa sinä näytät työssä ja työtehtävissä, mitä sinä osaat.</p> <p>Näytössä opettaja ja työpaikan ohjaaja vertaavat sinun osaamistasi ammattitaitovaatimuksiin.</p> <p>Myös YTO-opinnoissa osoitat osaamisen. Teet esimerkiksi tehtävät ja kokeet. YTO-opettajat vertaavat sinun osaamistasi YTO-opintojen osaamistavoitteisiin.</p> <p>Katso: näyttö Katso: ammattitaitovaatimukset Katso osaamisenosoittaminen Katso: Yhteiset tutkinnon osat (YTO)</p>
Osaamisen tunnistaminen	Opettaja tunnistaa

eli hän selvittää,

mitä jo osaat:

- Näytä kaikki todistuksesi.
- Kerro, mitä työtä olet jo tehnyt.
- Näytä työtodistukset.
- Kerro, mitä harrastat.
- Kerro, missä sinä olet hyvä.

Esimerkki

1. Olet ollut monta kuukautta töissä kahvilassa.
2. Sinulla on työtodistus.
3. Opettaja tunnistaa, että sinulla on työkokemusta.
4. Työkokemus ja osaaminen sopivat ammatilliseen tutkinnon osaan.
5. Saat ohjeet, miten osoitat osaamisen ja miten osaamisesi arvioidaan.
6. Esimerkiksi teet näytön.
7. Jos osaat kaikki ammattitaitovaatimukset, saat tutkinnon osasta arvioinnin eli numeron.

TAI

Jos et osaa kaikkia ammattitaitovaatimuksia, saat ohjeet, mitä opiskelet lisää. Et saa tutkinnon osasta vielä arviointia eli numeroa.

Opettaja tai opinto-ohjaaja **tunnistaa**

	<p>osaamistasi opiskelun alussa HOKS-keskustelussa.</p> <p>Sen jälkeen selviää, voiko osaamistasi tunnustaa tutkintotodistuksista, joita sinulla jo on.</p> <p>Sanat tunnistaminen ja tunnustaminen ovat melkein samanlaiset.</p> <p>Vain I- tai U-kirjaimet ovat sanoissa erilaiset.</p> <p>Ole tarkka, koska sanat tarkoittavat eri asiaa!</p>
Osaamisen tunnustaminen	<p>Olet jo opiskellut muita tutkintoja. Sinulla on niistä todistukset ja todistuksissa arvosanat.</p> <p>Osaamisen tunnustaminen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opettaja tunnistaa osaamisesi: Näytät todistuksesi. 2. Opettaja vertaa tutkinnon perusteita todistukseesi. Koulutodistuksista on tarkat ohjeet. Opettaja antaa sinulle niistä lisää tietoa. 3. Opettaja siirtää vanhan todistuksen numeron tähän tutkintoon, kun todistuksen tutkinnon perusteet ovat vielä voimassa (voimassaolo).

	<p>TAI</p> <p>Saat ohjeet osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden arvioinnista, kun tutkinnon perusteet eivät ole enää voimassa (voimassaolo).</p> <p>Katso: voimassaolo.</p> <p>Osaamisen vastaavuus = osaaminen vastaa tutkinnon perusteita.</p> <p>Ajantasaisuus = olet ajan tasalla eli tiedät ja osaat asiat nyt.</p> <p>Osaamisen tunnustaminen tarkoittaa, että sinä et opiskele sellaista, mitä jo osaat. Silloin opiskeluaikasi voi lyhentyä.</p> <p>Sanat tunnistaminen ja tunnustaminen ovat melkein samanlaiset. Vain I- tai U-kirjaimet ovat sanoissa erilaiset. Ole tarkka, koska sanat tarkoittavat eri asiaa!</p>
Osaamispiste (osp)	<p>Osaamispisteiden määrä kertoo, kuinka iso opinto tai tutkinto on.</p> <p>Esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ammatillinen perustutkinto on 180 osp. • Ammattitutkinto on 120 tai 150 osp.

	<ul style="list-style-type: none"> Erikoisammattitutkinto on 180 osp. <p>Yksi vuosi opiskelua on noin 60 osp. Se tarkoittaa, että ammatillinen perustutkinto kestää noin 3 vuotta. Opiskelija voi myös valmistua sitä hitaammin tai nopeammin.</p>
Osaamistavoite	<p>YTO-opinnoissa on osaamistavoitteet. Ne kertovat, mitä sinun täytyy osata YTO-opinnoissa.</p> <p>Katso: Yhteiset tutkinnon osat (YTO).</p>
Osatutkinto	<p>Katso: Tutkinnon osa Katso: Tutkinnon osan opiskelu</p>
Pakolliset tutkinnon osat	<p>Pakolliset tutkinnon osat opettavat sinulle ammatin tärkeät perusasiat. Niitä et voi valita itse.</p> <p>Pakolliset tutkinnon osat = perusasiat, jotka sinun täytyy osata.</p> <p>Katso myös: valinnaiset tutkinnon osat.</p>
Palaute	<p>Palaute on sitä, kun joku kertoo sinulle,</p> <ul style="list-style-type: none"> mitä osaat jo hyvin mitä sinun pitää vielä harjoitella miten voit oppia lisää. <p>Sinulla on oikeus saada palautetta siitä,</p>

	<p>mitä olet oppinut.</p> <p>Palautetta antavat esimerkiksi työpaikkaohjaaja ja opettajat.</p> <p>Kuuntele palautetta: se on tärkeää.</p> <p>Palautte auttaa sinua kehittymään hyväksi työntekijäksi.</p>
<p>Perustutkinto, ammattillinen perustutkinto</p>	<p>Ammatillinen perustutkinto on ammattikoulun tutkinto.</p> <p>Usein siitä käytetään vain yhtä sanaa: perustutkinto.</p> <p>Ammatillinen koulutus aloitetaan yleensä perustutkinnosta.</p> <p>Opiskelet ammatillisessa perustutkinnossa ammatin tärkeimmät asiat.</p> <p>Perustutkinto sopii sinulle, kun</p> <ul style="list-style-type: none"> • sinulla ei ole ammattia • sinulla ei ole työkokemusta työstä, jota haluat tehdä. <p>Perustutkintoja on eri aloille, esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, lähihoitaja • rakennusalan perustutkinto, talonrakentaja • ja niin edelleen eri alojen perustutkintoja. <p>Perustutkinto on 180 osaamispistettä (osp).</p> <p>Saat todistuksen perustutkinnosta, kun opiskelet kaikki tutkinnon asiat</p>

	<p>eli tutkinnon osat.</p> <p>Osp = osaamispiste kertoo, kuinka paljon tutkinnossa opiskelet.</p> <p>Katso: tutkinto.</p> <p>Katso: tutkinnon osat.</p>
S2-tuki	<p>S2 = suomi toisena kielenä.</p> <p>Suomi ei ole sinun äidinkielesi.</p> <p>Tuki = apu, ohjaus</p> <p>S2-tuki = suomen kielen opettaja auttaa sinua.</p> <p>S2-tukea voi antaa vain suomen kielen opettaja.</p> <p>Voit saada tukea suomen (tai ruotsin) opiskeluun.</p> <p>S2-tuki auttaa sinua, että opintosi etenevät.</p> <p>Voit saada S2-tukea esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • omassa S2-ryhmässä • tukipajassa, jossa on mukana S2-opettaja.
Toimipiste / kampus	<p>Oppilaitoksen eli koulun opetusta voi olla monessa eri paikassa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimipaikat tarkoittavat koulun rakennuksia eri paikoissa. Toimipaikoilla on omat osoitteet. • Kampus on kokonaisuus,

	johon kuuluu tietyt toimipaikat.
Tuki	<p>Tuki = apu, joku auttaa sinua</p> <p>Sinä voit saada tukea opiskelun aikana, että sinun opiskelusi sujuu hyvin.</p> <p>Tuki voi olla esimerkiksi suomen kielen tai matematiikan tukea.</p> <p>Sinä saat sellaista tukea, jota sinä tarvitset.</p>
Tunnistaa osaaminen eli osaamisen tunnistaminen	Katso: Osaamisen tunnistaminen
Tunnustaa osaaminen eli osaamisen tunnustaminen	Katso: Osaamisen tunnustaminen
Tutkinto	<p>Tutkinto voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • ammatillinen perustutkinto • ammattitutkinto • erikoisammattitutkinto. <p>Tutkintoja on ammattiopiston lisäksi lukiossa, ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa.</p> <p>Tutkinto = tietyn alan koko koulutus.</p>
Tutkinnon osa	<p>Tutkinto on iso kokonaisuus, jossa on monta osaa.</p> <p>Osat ovat tutkinnon osia.</p> <p>Yksi tutkinnon osa on siis yksi osa,</p>

	<p>jonka osaamista tarvitset tutkinnossa ja ammatissa.</p> <p>Ammatillisessa perustutkinnossa on</p> <ul style="list-style-type: none"> • ammatillisia tutkinnon osia • yhteisiä tutkinnon osia (YTO). <p>Niissä kaikissa on tutkinnon osia.</p> <p>Yhteensä ammatillisessa perustutkinnossa on 180 osp.</p> <p>Ammatilliset tutkinnon osat tarkoittavat ammatin eri asioiden opiskelua. Silloin esimerkiksi rakennusalan opiskelija opiskelee, miten tehdään talon seinä.</p> <p>Yhteisen tutkinnon osan osa-alueet ovat esimerkiksi kieliä, matematiikkaa tai tietoa työelämästä. Nämä tutkinnon osat ovat samat kaikissa ammateissa.</p> <p>Voit opiskella koko tutkinnon tai vain tutkinnon osia (osatutkinto).</p> <p>Katso: ammatilliset tutkinnon osat. Katso: yhteiset tutkinnon osat (YTO) Katso: Tutkinnon osan opiskelu.</p>
Tutkinnon osan opiskelu	Sinä opiskelet vain yhden tai useamman tutkinnon osan tiedot ja taidot.

	<p>Opiskeluajaksi on silloin lyhyempi kuin opiskelijalla, joka suorittaa koko tutkinnon.</p> <p>Tutkinnon osan opiskelu sopii, jos</p> <ul style="list-style-type: none"> • sinulla on jo ammattikoulutus ja haluat oppia lisää • sinä olet töissä ja haluat oppia lisää ammatista • haluat kouluttautua uudelle alalle, mutta et halua suorittaa koko tutkintoa. • oppiminen on sinulle vaikeaa • et osa vielä hyvin suomen kieltä. <p>Voit myöhemmin opiskella koko tutkinnon. Se sovitaan HOKSissa.</p>
Tutkinnon perusteet	<p>Tutkinnon perusteet kertovat, mitä asioita kuuluu tutkintoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutkinnon osat • ammattitaitovaatimukset eli asiat, jotka sinun täytyy osata ammatillisissa tutkinnon osissa • osaamistavoitteet eli asiat, jotka sinun täytyy osata YTO-opinnoissa • näytöt ja osaamisen osoittaminen • arviointi. <p>Tutkinnon perusteet ovat Suomessa samat kaikille opiskelijoille, jotka opiskelevat samaa tutkintoa.</p> <p>Löydät tutkinnon perusteet netistä:</p>

	<p><u>ePerusteet. Ammatillinen koulutus.</u></p> <p>Ohjeet nettihakuun:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käytä tutkinnon virallista nimeä esimerkiksi ”Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto”. • Saat monta vaihtoehtoa. • Valitse se, jossa on viimeisin päivämäärä, esimerkiksi ”Voimaantulo 1.8.2024”. <p>Saat omat tutkinnon perusteet myös opettajalta.</p>
<p>Työelämässä oppiminen (TEO), työssä oppiminen</p>	<p>Työelämässä oppiminen tarkoittaa, että teet työpaikalla työtä ja samalla</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiskelet ja opit ammattia • tutustut työpaikkoihin ja työnantajiin. <p>On kaksi tapaa oppia työelämässä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. koulutussopimus 2. oppisopimus. <p>TEO = työelämässä oppiminen, työssä oppiminen.</p> <p>Lyhenne voi eri kouluissa olla erilainen.</p> <p>Katso: koulutussopimus. Katso: oppisopimus.</p>
<p>Urasuunnitelma</p>	<p>Ura on ammatti, työ ja muut taidot, joita sinulla on.</p> <p>Urasuunnitelma on suunnitelma siitä,</p>

	<p>mitä haluat tehdä opiskelun jälkeen.</p> <p>Vaihtoehtoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menet töihin. • Perustat yrityksen. • Jatkat opiskelua ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. • Kehityt ammatissasi ja saat uusia työtehtäviä. <p>Urasuunnitelma auttaa sinua.</p> <p>Esimerkiksi pääset töihin, kun suunnittelet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitä sinun täytyy osata, että pääset työhön, jota haluat tehdä? • Mitä sinun täytyy opiskella, että pääset sellaiseen työhön? <p>Teet urasuunnitelman HOKS:iin opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa.</p> <p>Katso: HOKS.</p>
Valinnaiset tutkinnon osat	<p>Tutkinnossa on opintoja, jotka voit valita tutkinnon perusteista. Opettaja tai opinto-ohjaaja auttaa sinua valitsemaan niitä.</p> <p>Katso: tutkinnon perusteet.</p> <p>Katso myös: pakolliset tutkinnon osat.</p>
Valmistua, valmistuminen	<p>Valmistut, kun olet opiskellut koko tutkinnon. Olet silloin suorittanut tutkinnon.</p>

	<p>Saat todistuksen ja voit hakea työpaikkaa.</p> <p>Jos olet opiskellut vain tutkinnon osan tai osia, saat niistä todistuksen.</p> <p>Valmistut tutkinnon osista.</p>
<p>Yhteiset tutkinnon osat YTO YTO-opinnot</p>	<p>Yhteisissä tutkinnon osissa on tietoja ja taitoja, joita jokainen tarvitsee työssä ja elämässä.</p> <p>Yhteisten tutkinnon osien lyhenne on YTO. Niissä on kolme tutkinnon osaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (pakollisia opintoja 11 osp) • Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (pakollisia opintoja 6 osp) • Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (pakollisia opintoja 9 osp). <p>YTOja on yhteensä 35 osp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pakollisia YTO-opintoja on 26 osp. • Valinnaisia YTO-opintoja on 9 osp. Sinun on pakko opiskella 9 osp valinnaisia YTO-opintoja. • Valitset ne koulun vaihtoehtoista. <p>Opiskelet YTOja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ryhmässä koulussa • tietokoneella kotona

	<ul style="list-style-type: none"> • tietokoneella koulussa, opettaja auttaa. <p>Voit hakea myöhemmin jatko-opintoihin, kun olet saanut valmiiksi koko tutkinnon eli myös YTO-opinnot.</p> <p>Jatko-opintoja ovat ammattikorkeakoulun (AMK) tai yliopiston opinnot.</p> <p>Ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa ei ole YTO-opintoja.</p>
<p>YTOt: Yhteiset tutkinnon osat Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, pakollisia opintoja yhteensä 11 osp</p>	<p>YTO-opintoja, jotka liittyvät viestintään:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Äidinkieli suomenkielisille (Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen äidinkielellä, suomi) TAI S2 eli suomi toisena kielenä (Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen äidinkielellä, suomi toisena kielenä) - Ruotsi (Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä) - Englanti tai muu vieras kieli (Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä) - Tietotekniikan taidot (Toiminta digitaalisessa ympäristössä) - Luovat taidot (Taide ja luova ilmaisu).
<p>Viestintä- ja vuorovaikutus äidinkielellä</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä suomen kielen taitoja:</p>

<p>TAI suomi toisena kielenä, pakollinen opinto 4 osp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Osaat vuorovaikutusta: puhe, kuuntelu, keskustelu, perustelut jne. - Luet ja tiivistät erilaisia tekstejä sekä arvioit tiedon luotettavuutta. - Teet erilaisia tekstejä.
<p>Viestintä- ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi, pakollinen opinto 1 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä ruotsin kielen taitoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luet ammattisi tekstejä. - Kirjoitat ja puhut ammattisi tekstejä. <p>Erytisopettaja ja opettaja päättävät, voitko opiskella 1 osp esimerkiksi suomen kieltä, jos et ole koskaan opiskellut ruotsin kieltä.</p>
<p>Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, pakollinen opinto 3 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä vieraan kielen (englannin) taitoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjoitat ja puhut ammattisi tekstejä. - Luet ammattisi tekstejä. - Etsit ja arvioit tietoja vieraalla kielellä. - Tiedät, miten kulttuuri vaikuttaa ihmiseen.
<p>Toiminta digitaalisessa ympäristössä, pakollinen opinto 2 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä tietotekniikan taitoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytät laitteita ja ohjelmia (esimerkiksi Word, Excel, PowerPoint; Internet). - Käytät tietotekniikkaa turvallisesti.
<p>Luovat taidot,</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä luovuutta:</p>

<p>pakollinen opinto 1 osp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedät kulttuurin merkityksen työssä ja muussa elämässä. - Teet itse taidetta ja luovaa ilmaisua.
<p>Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, pakollisia opintoja yhteensä 6 osp</p>	<p>YTO-opinnot matematiikasta ja luonnontieteistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matematiikka (Matematiikka ja matematiikan soveltaminen) - Fysiikka ja kemia (Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen).
<p>Matematiikka ja matematiikan soveltaminen, pakollinen opinto 4 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä matematiikka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiin liittyvät laskut - muuntaminen - prosenttilaskut - yhtälöt - geometria - talousmatematiikka - tilastot.
<p>Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen, pakollinen opinto 2 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä tietoja ja taitoja fysiikasta ja kemiasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fysiikan lait työssä ja arjessa. - sähköturvallisuus. - kemian ilmiöt työssä ja arjessa. - kemikaaliturvallisuus.
<p>Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, pakollinen opinto 9 osp</p>	<p>YTO-opinnot yhteiskunnasta ja työelämästä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntatieto (Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen)

	<ul style="list-style-type: none"> - Työelämä tieto (Työelämässä toimiminen) - Opiskelun ja uran suunnittelu (Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet) - Yrittäjyys (Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta) - Liikunta ja terveystieto (Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen) - Kestävä tulevaisuus: ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin suojele (Kestävän kehityksen edistäminen).
Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen, pakollinen opinto 2 osp	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä tietoja ja taitoja yhteiskunnasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteiskunta: osallistut ja vaikutat yhteiskuntaan - oma alasi yhteiskunnassa - yhteiskunnan ja talouden kehitys.
Työelämässä toimiminen, pakollinen opinto 2 osp	<p>Tarvitset työssä ja muussa elämässä tietoja ja taitoja työelämästä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työyhteisön jäsen (esimerkiksi työntekijän ja työnantajan oikeudet ja velvollisuudet) - työn vuorovaikutus ja ryhmät - oman alan työtehtävät ja työpaikan löytäminen.
Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet, pakollinen opinto 1 osp	<p>Tarvitset opiskelussa ja elämässä suunnittelua:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelusi suunnittelu ja opiskelun eteneminen - tulevaisuuden suunnittelu: työt ja jatko-opinnot.

<p>Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta, pakollinen opinto 1 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja elämässä tietoja ja taitoja yrityksistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työ yrityksissä - yrityksen liikeidea: suunnittelet liikeidean.
<p>Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen, pakollinen opinto 2 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja elämässä tietoja ja taitoja liikunnasta ja terveydestä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikunta: jaksat työssä ja opiskelussa sekä voit hyvin - terveys: huolehdi omasta terveydestä.
<p>Kestävän kehityksen edistäminen, pakollinen opinto 1 osp</p>	<p>Tarvitset työssä ja elämässä tietoja ja taitoja kestävästä tulevaisuudesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävä kehitys: luonnon ja ympäristön vointi paranee ja ihmisten hyvinvointi paranee - tehokas toiminta: energian ja materiaalien säästäminen.
<p>Yhteiset tutkinnon osat YTOT, valinnaiset opinnot 9 osp</p>	<p>YTOissa on</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollisia YTO-opintoja 26 osp. • valinnaisia YTO-opintoja 9 osp. <p>Sinun on pakko opiskella 9 osp valinnaisia YTO-opintoja. Valitse ne koulun vaihtoehdoista. Koulussa on vaihtoehtoja, joiden laajuus on usein 3 osp.</p> <p>Valitse valinnaiset opinnot, jotka lisäävät osaamista ja kiinnostavat sinua.</p>

	Kysy valinnoissa apua opettajalta ja opolta.
--	---

Lähteet

Ammatillisen koulutuksen käsitteitä. 2023. Karkki-hanke.

https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=402072424&preview=/402072424/402072447/ammattillisen_koulutuksen_kasitteita.pdf. Luettu 26.8.2024.

ePerusteet. Ammatillinen koulutus.

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/selaus/ammattillinen>. Luettu 26.8.2024.

Mäkelä, Maria & Voutilainen Anniina & Pitkänen, Mirja & Aarnio, Sari & Liete, Marjo. 2021. Uraohjauksen sanasto selkeällä kielellä. Keuda.

https://issuu.com/keudajulkaisut/docs/2021_keuda_uraohjauksen_sanakirja_www.

Luettu 26.8.2024.

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO-hankkeessa vuonna 2024. Sanaston kokoamiseen osallistui ammatillisia opettajia, S2-opettajia ja erityisopettajia.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2023 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella. VIERKO on kuudenkymmenen kahden (62) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutus-kuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Oppimateriaalit:

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)